

Asia: VN/33945/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle lukiolain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Yleisiä huomioita esitysluonnoksesta

1. Allmänna iakttagelser om förslaget

Finlands Svenska Lärarförbund, FSL rf tackar för tillfället att bli hör gällande regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av gymnasielagen och av vissa lagar som har samband med den.

FSL anser att målsättningarna i regeringsprogrammet, om att säkerställa en bred allmänbildning och att gymnasieutbildningen ska ge en god grund för vidare studier, är viktiga och förbundet understöder detta. Viktigt är att se gymnasieutbildningen som en egen utbildningsform och att man utvecklar den som sådan.

FSL håller som viktigt att gymnasieutbildningen är tillgänglig även då årskullarna minskar, vilket är syftet med att ändra lagstiftningen om finansieringen av gymnasieutbildningen. Det är dock viktigt att följa med hur de föreslagna ändringarna kommer att påverka gymnasienätet i framtiden.

2. Oppimisen tukea ja erityisopetusta koskevat säädösehdotukset

2. Förslagen gällande rätt till stöd för lärande och specialundervisning

FSL stöder förslaget att i 28 § stadga om studerandenas rätt till stödundervisning. Det är viktigt att studerandena med låg tröskel kan få tillräckligt med stödundervisning, i rätt tid och av rätt kvalitet så att studierna kan fortskrida och att studerandena får de färdigheter de behöver för fortsatta studier. Enligt förslaget ska studerandena få sådan stödundervisning, sådan handledning och sådant stöd som den studerande behöver för att avlägga gymnasiets lärokurs. Redan nu ges stödundervisningen av ämnesläraren medan handledning och annat stöd ges av specialläraren. Då man nu preciserar lagen då det gäller studerandens rätt till stöd borde denna praxis formaliseras också genom lagstiftning.

FSL understöder förslaget om att det stöd som speciallärare ger som en del av stödet inte föreslås kräva administrativa beslut. Detta för snabbt tillgången till stöd för den studerande och bidrar till att inte öka på byråkratin inom utbildningen.

I 28 a § föreslås det stadgas om studerandens rätt till specialundervisning. FSL anser det viktigt att information om det stöd som studeranden fått inom det särskilda stödet och beslutet om särskilt stöd inom den grundläggande utbildningen når gymnasiet. Detta tryggar också studerandens rätt att genast få det stöd och den eventuella specialundervisningen de behöver genast då studierna inleds. I förarbetena till lagen nämns det att stödåtgärderna genomförs som ett samarbete med undervisnings- och handledningspersonalen. Det föreslås att specialundervisningen ges av specialläraren. FSL ser skäl att precisera lagstiftningen så att stöd i enskilda ämnen ges av ämneslärare medan koordineringen av stödet och specialundervisningen sköts av specialläraren. Specialläraren kan inte inom ramen för sin utbildning få en sådan ämneskunskap i de ämnen och ämnesområden som undervisas i gymnasiet som motsvara kravet i gymnasiet. Det kan också vara skäl att precisera vem som bedömer den studerandes prestation, att är det ämnesläraren eller lärarna tillsammans med specialläraren. En precisering av vad specialundervisningen innebär kan ges i läroplansgrunderna. FSL vill betona att det är viktigt att följa med hur studerandens rätt till stödundervisning och specialundervisning förverkligas och hur väl finansieringen motsvarar behovet. Tillgången på speciallärare måste också tryggas.

I 28 b § föreslås stadgas om beslut om specialundervisning. FSL ser det som positivt att utbildningsanordnare på anhållan av eller efter en viljeyttring från den studerande ska fatta ett överklagbart beslut om specialundervisning. Av beslutet anser FSL att det borde framgå längden, mängden och kvaliteten av den specialundervisning som den studerande är berättigad till utgående från beslutet. FSL ser det också som positivt att man genom lagstiftning vill trygga informationsgången från den grundläggande utbildningen till gymnasieutbildningen, så att information om beslut om särskilt stöd inom den grundläggande utbildningen når anordnarna av gymnasieutbildning. Detta tryggar en jämlik behandling av studerandena i gymnasier i landet.

3. Lukiokoulutuksen rahoitusperusteita koskevat säädösehdotukset

3. Förslagen gällande finansiering av gymnasieutbildningen

För FSL är det viktigt att gymnasieutbildningen är tillgänglig även då årskullarna minskar, vilket också är syftet med skrivningarna i regeringsprogrammet och lagförslaget som nu är på utlåtanderunda. Det är dock viktigt att följa med hur de föreslagna ändringarna kommer att påverka gymnasienätet i framtiden. Förslaget tryggar gymnasieutbildningen i de kommuner som till sin struktur uppfyller kriterierna uppsatta utgående från fjärrortstalet. Det är bra. Den föreslagna finansieringsmodellen känner också igen gymnasieutbildningen i de så kallade språköarna och på så sätt är till för att trygga tillgången på gymnasieutbildning.

Förslaget tar inte i beaktande att många av de mindre gymnasierna har gemensamma lärare med den grundläggande utbildningen i kommunen. Då det föreslagna ändringarna i finansieringen av gymnasieutbildningen kommer att innebära lägre statsandelar för en del av de gymnasier med färre än 200 studerande som har gemensamma lärare med den grundläggande utbildningen är det skäl att granska hur finansieringen kommer att påverka möjligheterna att ordna undervisningen. Då avser FSL både den grundläggande utbildningen och gymnasieutbildningen. För att den

grundläggande utbildningen också ska kunna vara en attraktiv arbetsplats krävs att lärarna får sina undervisningstimmar fyllda. Om förutsättningen för detta har varit undervisningstimmar i gymnasiet är kopplingen viktig att ta i beaktande även i fortsättningen. De föreslagna ändringarna ska trygga tillgången på gymnasieutbildning även i framtiden och då måste man följa med vilka konsekvenserna av en minskad finansiering har för både ordnandet av den grundläggande utbildningen såväl som gymnasieutbildningen.

4. Englanninkielistä lukiokoulutusta, opiskelijavalintaa ja ylioppilastutkintoa koskevat säädösehdotukset

4. Förslagen gällande gymnasieutbildning på engelska, antagning som studerande och studentexamen

FSL anser förslaget gällande gymnasieutbildning på engelska, antagning som studerande och studentexamen som väl genomförbart. Lagen tryggar gymnasieutbildningen på de två nationalspråken då man begränsar rätten till engelskspråkig utbildning till en liten mängd studerande. Det är bra att man i förslaget klart definierat antagningsgrunderna till den engelskspråkiga gymnasieutbildningen. Hänvisningarna till tidigare skolspråk är bra. Även förslaget om när en som söker till engelskspråkig utbildning ska anses ha, genom att bo i Finland, inhämtat tillräckliga kunskaper i finska eller svenska för att det ska kunna förutsättas att de får sin gymnasieutbildning på något av landets nationalspråk är bra.

Det är bra att man i lagförslaget förutsätter att det i studentexamensprovet också ska ingå provet i svenska eller finska som andra språk (S2/R2). Detta gynnar integreringen och förbättrar också möjligheterna för vidare studier i Finland.

Då det gäller kostnaderna för att förverkliga gymnasieutbildningen och studentexamen på engelska blir kostnaderna per examen höga då antalet studerande och examinander kommer att vara lågt. Det faktum att läromedel nu också ska produceras på engelska får inte äventyra produktionen och tillgången på svenskt läromedel. Påpekas bör att det inte hör till lärarens tjänsteuppgifter att tillverka läromedel för studerandena. Då det gäller proven i studentexamen kan det vara utmanande att kunna framställa prov som är jämbördiga på tre språk.

FSL understöder också förslaget om kriterierna för vilka studeranden som har rätt att delta i studentexamensproven på engelska.

5. Taito- ja taideaineiden ylioppilaskoetta koskevat säädösehdotukset

5. Förslaget gällande studentexamensprovet i konst- och färdighetsämnen

FSL understöder förslaget om att införa ett prov i konst- och färdighetsämnen i studentexamen. Av förslaget framgår dock ännu inte klart vad detta i praktiken kommer att innebära för gymnasierna. Om provet utförs under en extra studentexamensprovsdag innebär det ett ökat antal övervakningar för lärarna, vilket bör beaktas. Likaså det ökade antalet prov som ska preliminärt granskas vid gymnasiet. Detta bör beaktas i finansieringen av gymnasierna.

Om gymnasiediplomet förverkligas i samband med den normala undervisningen av gymnasiets lärokurs i konst- och färdighetsämnen kommer detta att minska på undervisningen i konst- och

färdighetsämnen. Nu har gymnasiediplomen förverkligats utöver den normala undervisningen som skilda studieavsnitt skilda kurser.

FSL anser det viktigt att då dessa gymnasiediplom utvecklas, att det görs i samarbete med tredje stadiets utbildning så att dessa diplom också kan vara en del av antagningskriterier till tredje stadiets utbildning.

6. Tilauskoulutusta koskevat säädösehdotukset

6. Förslaget gällande uppdragsutbildning

FSL understöder de föreslagna tilläggen till 9 § om uppdragsutbildning.

7. Muut kommentit

-

Wikström Jan-Mikael
Finalands svenska lärarförbund FSL